

# «РІДКІСНІ ТА ЗНИКАЮЧІ РОСЛИНИ ПОЛТАВЩИНИ»

## ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Рівень вищої освіти                                         | Перший (бакалаврський) рівень                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Код і найменування спеціальності                            | 206 Садово-паркове господарство                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Тип і назва освітньої програми                              | Освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство»                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Курс, семестр                                               | 3 курс, 5 семестр                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни | Кількість кредитів ЄКТС – 4<br>Загальна кількість годин – 120, із яких:<br>лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год.<br>Форма семестрового контролю – залік                                                                                                                                                                                                        |
| Мова (-и) викладання                                        | Державна                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра            | Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології,<br>Кафедра геоматики, землеустрою та планування територій                                                                                                                                                                                                                                            |
| Контактні дані розробника (-ів)                             | Викладач: Гапон Світлана Василівна, доктор біологічних наук, професор<br>Контакти: каб. (навчальний корпус №1, кімн. 1).<br>e-mail: <a href="mailto:svitlana.hapon@pdau.edu.ua">svitlana.hapon@pdau.edu.ua</a><br>Сторінка викладача:<br><a href="https://www.pdau.edu.ua/people/gapon-svitlana-vasilivna">https://www.pdau.edu.ua/people/gapon-svitlana-vasilivna</a> |

## МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

|                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Статус навчальної дисципліни                  | Вибіркова фахова                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Передумови для вивчення навчальної дисципліни | Ботаніка з основами екології рослин, Ландшафтознавство                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Компетентності                                | <p><b>Загальні:</b></p> <p>ЗК07. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК08. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності.</p> <p><b>Фахові:</b></p> <p>ФК01. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проєктування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).</p> <p>ФК06. Здатність оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію і практичні, виробничі й дослідні дані у галузі садово-паркового господарства.</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ФК11. Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Результати навчання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | РН02. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.<br>РН04. Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.<br>РН07. Володіти навичками працювати самостійно та як лідер, отримувати результат за обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність під час вирощування декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства. |
| <b>РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| ОК передбачає набуття наступних загальних компетентностей: здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії. Навички <i>soft skills</i> формуються під час комунікації та роботи в команді на практичних заняттях; здатність брати на себе відповідальність, управляти своїм часом, розуміння важливості кінцевих термінів формується під час виконання завдань самостійної роботи; здатність логічно і системно мислити, креативність формується під час підготовки презентацій, рефератів, доповідей.                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Сформувати у здобувачів вищої освіти системні знання про біологічні особливості, ареали поширення, чинники зникнення, охоронний статус та екологічне значення рідкісних і зникаючих видів рослин Полтавщини, а також здатність аналізувати, оцінювати й застосовувати принципи збереження, охорони та відновлення фітобіорізноманіття у практиці природоохоронної діяльності та ландшафтного проектування.                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Тема 1.</b> Теоретичні та правові основи фітосозології.<br><b>Тема 2.</b> Еколого-ценотична характеристика рідкісної флори Полтавщини.<br><b>Тема 3.</b> Раритетна складова степових екосистем.<br><b>Тема 4.</b> Рідкісні рослини лісових та чагарникових угруповань.<br><b>Тема 5.</b> Раритети водної та болотної флори.<br><b>Тема 6.</b> Збереження <i>ex situ</i> : інтродукція та культивування.<br><b>Тема 7.</b> Використання регіональної флори в ландшафтному дизайні.<br><b>Тема 8.</b> Об'єкти природно-заповідного фонду Полтавщини. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Словесні: лекція, пояснення, бесіда; наочні: ілюстрування; практичні методи: практичні роботи, конспектування, підготовки реферату; методи формування пізнавальних інтересів: метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти; метод усного контролю: бесіда, доповідь. Самостійна робота без контролю викладача: завдання самостійної роботи. Методи з розвитку соціальних навичок: презентації, доповіді, робота в команді.                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Наведена у Додатку до силабусу                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| - щодо термінів виконання та перескладання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять із метою перевірки рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу, підготовленості до виконання конкретних завдань і виконання самостійної роботи. Поточне оцінювання має забезпечити ефективний зворотний зв'язок для здобувача вищої освіти та надати йому можливість використовувати отримані результати для покращення своїх показників                                              |

|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                   | <p>під час наступного оцінювання. <i>Семестровий контроль</i> проводиться у формі заліку за розкладом згідно з графіком навчального процесу. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання на дату семестрового контролю. Здобувачу вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку (FX) або не був допущений до семестрового контролю, дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Ліквідація здобувачем підсумкової академічної заборгованості здійснюється згідно з графіком ліквідації підсумкової академічної заборгованості. <i>Повторне проходження контрольного заходу</i> для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із кожної навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту, за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною. Повторне проходження контрольного заходу для підвищення позитивної оцінки з навчальної дисципліни здійснюється тільки один раз із дозволу першого проректора на підставі заяви здобувача вищої освіти. Кількість навчальних дисциплін, які можна перездати здобувачу вищої освіти за весь період навчання, не повинна перевищувати чотирьох. Оцінка, отримана під час <u>перездачі</u>, є остаточною і не підлягає оскарженню.</p> |
| - щодо академічної доброчесності                                  | <p>Під час вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен дотримуватись академічної доброчесності, що передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| - щодо відвідування занять                                        | <p>Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| - щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти | <p>Набуття програмних результатів навчальної дисципліни можливе і після успішного закінчення навчання у неформальній та інформальній освіті (платформи Coursera, Prometeus та ін.). Визнання та перезарахування результатів неформального навчання відбувається за наявності документального підтвердження (зокрема сертифікату).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| - щодо оскарження результатів оцінювання                          | <p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту. Заява щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційною комісією. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: – попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента і не змінюється; – попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

## РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

### *Основні*

1. Неведомська Є.О., Маруненко І.М., Омері І.Д. Ботаніка. Навчальний посібник. Київ Центр учбової книги. 2021. 218 с.
2. Якубенко Б.Є., Алейніков І.М., Шабарова С.І., Машковська С.П. Ботаніка. Підручник. Київ: Ліра-К. 2022. 436 с

### *Допоміжні:*

1. Аркушина Г.Ф. Лабораторний практикум з ботаніки. Частина 1. Анатомія і морфологія рослин. Кропивницький. 2022. 54 с.
2. Вінічук М.М. Загальна екологія. Навч. посібник, Житомир: Видавництво Державного університету «Житомирська політехніка», 2021. 184 с.
3. Гапон С.В., Гапон Ю.В. Участь родини Polytrichaceae (Bryophyta) у складі мохових угруповань Лісостепу України. Біологія та екологія. 2021, Том 7, № 1. С. 8-16.
4. Гапон С. В., Кононенко О.М., Гапон Ю. В. Систематична структура бріофлори Борівського лісництва Полтавського р-ну, Полтавської області. Біологія та екологія. 2021. Т. 7, № 2. С. 8-13.
5. Гапон С.В., Г., Гапон Ю.В., Ханнанова Л.Р., Іщенко В.І. Регіональна флора спорових рослин Полтавщини. Біологія та екологія. 2022. Т.8. № 1. С. 16-21.
6. Гапон С.В., Гапон Ю.В. Бріокомпонент лучних фітоценозів Роменсько-Полтавського геоботанічного округу. Біологія та екологія. 2022. Том 8. № 2. С. 10-17. DOI: <https://doi.org/10.33989/2022.8.2.285299>
7. Гапон С.В., Гапон Ю.В. Ботаніка з основами екології. Тестові завдання. Полтава, Навчальне видання. Полтава, ПДАУ, 2024. 100 с.
8. Гапон С.В., Гапон Ю.В. Мохова рослинність класу *Hylocomietea splendentis* Marst. 1992 в рослинному покриві Лісостепу України. Вісник проблем біології і медицини. 2024. Вип 1 (172). С. 88-97. DOI 10.29254/2077-4214-2024-1-172-88-97.
9. Гапон С.В., Гапон Ю.В., Пархоменко Н.О. Дворічні квітниково-декоративні культури квітників м. Полтави та перспективи їхнього використання. Природнича освіта та наука. 2024. № 5. С. 36-40. DOI: <https://doi.org/10.32782/NSER/2024-5>.
10. Гапон, Ю., & Гапон, С. Бріофітна рослинність Полтавського міського парку. *Journal of Native and Alien Plant Studies*, 2024. (20). С. 19–32.
11. Екологія рослин : курс лекцій (для студентів спеціальності 101 Екологія, 014 Середня освіта) / уклад. І. Комарова, Н. Ахматова. Кривий Ріг : Криворізький державний педагогічний університет, 2024. 109 с.
12. Якубенко Б.Є., Царенко П.М., Алейніков І.М. Ботаніка з основами гідроботаніки (водні рослини України) : підручник. 2-ге вид. перероб. доп. Київ: Ліра-К. 2021. 542 с.
13. L. Orlova, N. Vlasenko, S. Gapon, M. Zhuk, M. Dyachenko-Bohun, N. Hrytsai, I. Grygus. Poaceae and Fabaceae of meadows of Poltava region and their protein value. *Ecological Questions* 33(2022)1. S. 1-12

### *Інформаційні ресурси*

1. <http://zakon.rada.gov.ua/> – Законодавство України
2. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – Урядовий портал
3. <http://nature.land.kiev.ua> – Природа України.
4. Природа України / <http://nature.land.kiev.ua/>
5. «Ландшафт» <https://landshaft.org.ua>
6. КП «Декоративні культури» <https://www.facebook.com/decorculturi/>
7. <http://www.blueplanetbiomes.org> - присвячений біомам світу;

8. <http://www.worldwildlife.org> – сайтWWF.
9. Інформацію про органічний світ окремих окремих регіонів можна знайти на сайтах:
10. <https://uk.wikipedia.org> › [wiki ua-referat.com](http://wiki.ua-referat.com)/Рослинний\_світ\_Україна.
11. [https://www.facebook.com/groups/floraofukraine/?locale=uk\\_UA](https://www.facebook.com/groups/floraofukraine/?locale=uk_UA) Флора України
12. <https://www.facebook.com/groups/503098945952573/posts/570027835926350/> – Українське ботанічне товариство
13. AgriAcademy: <https://agriacademy.org/courses-catalog>
14. Coursera: <https://www.coursera.org>

**Реквізити  
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри геоматики, землеустрою та планування територій, протокол від «01» вересня 2025 року № 1

## СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

### Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

| Назва теми /Форма семестрового контролю                                     | Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти |                                      | Разом      |
|-----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|--------------------------------------|------------|
|                                                                             | Виконання практичних робіт                                  | Виконання завдань самостійної роботи |            |
| <b>Тема 1.</b> Теоретичні та правові основи фітосозології.                  | 5                                                           | 5                                    | <b>10</b>  |
| <b>Тема 2.</b> Еколого-ценотична характеристика рідкісної флори Полтавщини. | 5                                                           | 5                                    | <b>10</b>  |
| <b>Тема 3.</b> Раритетна складова степових екосистем.                       | 5                                                           | 5                                    | <b>15</b>  |
|                                                                             | 5                                                           |                                      |            |
| <b>Тема 4.</b> Рідкісні рослини лісових та чагарникових угруповань.         | 5                                                           | 5                                    | <b>15</b>  |
|                                                                             | 5                                                           |                                      |            |
| <b>Тема 5.</b> Раритети водної та болотної флори.                           | 5                                                           | 5                                    | <b>15</b>  |
|                                                                             | 5                                                           |                                      |            |
| <b>Тема 6.</b> Збереження ex situ: інтродукція та культивування.            | 5                                                           | 5                                    | <b>10</b>  |
| <b>Тема 7.</b> Використання регіональної флори в ландшафтному дизайні.      | 5                                                           | 5                                    | <b>15</b>  |
|                                                                             | 5                                                           |                                      |            |
| <b>Тема 8.</b> Об'єкти природно-заповідного фонду Полтавщини.               | 5                                                           | 5                                    | <b>10</b>  |
| <b>Разом</b>                                                                | <b>60</b>                                                   | <b>40</b>                            | <b>100</b> |

### Шкала та критерії оцінювання виконання практичних робіт

| Кількість балів | Критерії оцінювання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>5</b>        | Завдання виконано повністю, ґрунтовно та своєчасно. Матеріал розкрито логічно, послідовно, з використанням сучасних наукових джерел. Є аргументовані висновки, порівняння, власні приклади або аналітичні елементи. Відсутні помилки у фактичному матеріалі, подано якісне оформлення (дотримання структури, посилання, таблиці, схеми — за потреби). |
| <b>4</b>        | Завдання виконано повністю, але аналіз дещо спрощений або недостатньо глибокий. Дрібні фактичні чи стилістичні неточності, що не впливають на зміст. Оформлення здебільшого коректне, незначні недоліки. Висновки є, але менш аргументовані.                                                                                                          |
| <b>3</b>        | Завдання виконано частково або поверхнево. Використано обмежену кількість джерел; відсутній аналіз, робота носить переважно описовий характер. Є помилки у змісті або структурі. Оформлення потребує доопрацювання. Висновки нечіткі або відсутні                                                                                                     |

|          |                                                                                                                                                                                                    |
|----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>2</b> | Завдання виконано менше ніж на 50 %. Значні фактичні або логічні помилки. Робота не відповідає вимогам щодо структури, оформлення або змісту. Недостатнє використання джерел, відсутність аналізу. |
| <b>1</b> | Надано фрагментарні матеріали, що лише частково стосуються теми. Відсутня логіка викладення, структура, висновки. Грубі фактичні помилки.                                                          |
| <b>0</b> | Робота не подана або не відповідає темі взагалі.                                                                                                                                                   |

### ***Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи***

| <b>Кількість балів</b> | <b>Критерії оцінювання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>5</b>               | Завдання самостійної роботи виконані повністю, ґрунтовно та своєчасно. Матеріал розкрито логічно, послідовно, з використанням сучасних наукових джерел. Є аргументовані висновки, порівняння, власні приклади або аналітичні елементи. Відсутні помилки у фактичному матеріалі, подано якісне оформлення (дотримання структури, посилання, таблиці, схеми — за потреби). |
| <b>4</b>               | Завдання виконано повністю, але аналіз дещо спрощений або недостатньо глибокий. Дрібні фактичні чи стилістичні неточності, що не впливають на зміст. Оформлення здебільшого коректне, незначні недоліки. Висновки є, але менш аргументовані.                                                                                                                             |
| <b>3</b>               | Самостійні завдання виконані частково або поверхнево. Використано обмежену кількість джерел; відсутній аналіз, робота носить переважно описовий характер. Є помилки у змісті або структурі. Оформлення потребує доопрацювання. Висновки нечіткі або відсутні                                                                                                             |
| <b>2</b>               | Завдання самостійної роботи виконані менше ніж на 50 %. Значні фактичні або логічні помилки. Робота не відповідає вимогам щодо структури, оформлення або змісту. Недостатнє використання джерел, відсутність аналізу.                                                                                                                                                    |
| <b>1</b>               | Надано фрагментарні матеріали, що лише частково стосуються теми. Відсутня логіка викладення, структура, висновки. Грубі фактичні помилки.                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>0</b>               | Робота не подана або не відповідає темі взагалі.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |